

[Annelise Gotfredsen]

Skriftlig begrundelse

Ifølge udtalelser fra ledende museumsfolk (Weekendavisen 18/4 80) kan det komme på tale at udlevere kunst og andre museumsgenstande fra vore museer til udlandet. Såfremt dette forlydende er rigtigt, må det på det alvorligste beklages, at det planlægges at tømme vore museer for værdifulde kulturelle skatte og derved afskære kommende generationer fra her i landet at kunne få kendskab til andre landes kulturelle udvikling, således som det har været tradition over hele verden igennem århundreder. Ministeren bør påse, at sådanne planer omgående opgives.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Fru Annelise Gotfredsen har bedt mig afkræfte forlydender om, at kulturskatte fra vore museer påtænkes udleveret til udlandet. Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at det er stillet på baggrund af presseomtale af det arbejde, som i de senere år er foregået inden for FN og UNESCO om det problem, som på udviklingslandenes initiativ er rejst vedrørende tilbagelevering af kunstværker o.lign. til lande, der har været ofre for kolonihæredømme eller okkupation.

Om dette arbejde kan jeg kort sige, at UNESCO på sin generalkonference i 1978 vedtog at nedsætte en mellemstatslig komité på 20 medlemmer, bl.a. Danmark, som skal rådgive i forbindelse med bilaterale forhandlinger om tilbageføringsspørgsmål. Her har Danmark ligesom andre vestlige lande gentagne gange understreget det synspunkt, at vi må afvise udformningen af generelle normative bestemmelser, der skal fastlægge en eller anden form for tilbageleveringspligt, men vi har dog ikke villet modsætte os etableringen af en komité om sagen, som er rådgivende med hensyn til aftaler af bilateral karakter.

Under sagens behandling internationalt har Danmark indtaget en holdning på linje med de lande, vi naturligt sammenligner os med, i forhold til dette spørgsmål, og på baggrund af sagen om de islandske håndskrifter har vi jo haft særlige forudsætninger for at pege på, hvor kompliceret hele spørgsmålet om tilbageføring er. Også andre lande, som Holland og Belgien, har lignende erfaringer.

Hvad angår forholdene i Danmark, kan jeg fastslå, at der ikke foreligger nogen kon-

krete sager, som gør spørgsmålet om tilbagelevering af genstande i offentlige danske samlinger aktuelt, altså tilbagelevering til samlinger uden for riget, og jeg kan derfor i denne forbindelse afkræfte eventuelle forlydender om, at der skulle være truffet beslutning om, at kulturskatte fra vore museer udleveres til udlandet.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for redegørelsen, og jeg er da glad for, at vi nu kan slå fast, at der ikke er tale om konkrete planer om til oprindelseslandet at udlevere ting, som opbevares på vore museer.

Men det er jo oplyst i pressen nu, at UNESCO-komiteen om udlevering af sådanne genstande skal have et snarligt møde, allerede den 5.-9. maj, har jeg forstået. Danmark har på tidligere møder i FNs generalforsamling udtrykt sympati for ideen om tilbageføring af kulturskatte, og så sent som i december 1979 er Danmark gået ind for en resolution, der accepterer tilbageleveringsønskerne, selv om man, som ministeren har redegjort for, som tidligere opretholder visse reservationer.

Men nu har man endvidere ved deltagelse i UNESCO-komiteen påtaget sig en slags binding til principopfattelsen om tilbagelevering. Denne principopfattelse kan naturligvis fortolkes snævert eller vidtgående, og det må under alle omstændigheder være et anliggende for folketinget, hvis det skulle komme til konkrete udleveringer.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun vil foranledige, at eventuelle ændringer i vor praksis og traditionelle opfattelse vil blive forelagt folketinget til drøftelse, således at der skabes klarhed over, om der er politisk dækning for de synspunkter, der skal redegøres for på mødet i Paris og tjene som beslutningsgrundlag i UNESCO. Jeg må sige, at dette er ikke mindst vigtigt, da jeg kan forstå, at Danmarks holdning i UNESCO skal være retningsgivende.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg skal svare herpå ved at sige, at det er rigtigt, at vi har vist forståelse for baggrunden for udviklingslandenes ønske om at kunne opbygge deres egne samlinger af kunst-